

РОЗДІЛ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
ВІДПОВІДНО ДО МСФЗ, ДИРЕКТИВИ ЄС ТА НСБУCONCEPTUAL MODELS FORMULATION OF FINANCIAL RESULTS
IN ACCORDANCE WITH IFRS, EU DIRECTIVES
AND NATIONAL ACCOUNTING STANDARDS

Досліджені проблеми формування фінансових результатів відповідно до вимог національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (ПСБО), Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та Директиви Євросоюзу (ЄС). Вивчені вимоги директив ЄС щодо формування фінансових результатів, можливостей їх імплементації та необхідності внесення змін до Господарського кодексу України, Закону про бухгалтерський облік, Закону про аудиторську діяльність, Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Проведене порівняння відображення витрат, доходів, фінансових результатів у поточному бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Аналіз національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку свідчить, що між ними є розбіжності. Внесені пропозиції щодо відображення фінансових результатів відповідно до вимог європейського та міжнародного законодавства на основі використання двох форматів звіту про фінансові результати: на основі характеру витрат і на основі функції витрат.

Ключові слова: фінансовий результат, прибуток, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Директива ЄС, звіт про фінансові результати.

Исследованы проблемы формирования финансовых результатов в соответ-

ствии с требованиями национальных Положений (стандартов) бухгалтерского учета (НСБУ), Международных стандартов финансовой отчетности (МСФО) и Директивы Евросоюза (ЕС). Изучены требования директив ЕС по формированию финансовых результатов, возможностей их реализации и необходимости внесения изменений в Хозяйственный кодекс Украины, Закон о бухгалтерском учете, Закон об аудиторской деятельности, Национальные положения (стандарты) бухгалтерского учета. Проведено сравнение отражения расходов, доходов, финансовых результатов в текущем бухгалтерском учете и финансовой отчетности. Анализ национальных и международных стандартов бухгалтерского учета свидетельствует, что между ними есть разногласия. Внесены предложения по отражению финансовых результатов в соответствии с требованиями европейского и международного законодательства на основе использования двух форматов отчета о финансовых результатах: на основе характера расходов и на основе функции затрат.

Ключевые слова: финансовый результат, прибыль, Международные стандарты финансовой отчетности, Директива ЕС, отчет о финансовых результатах.

УДК 657:338[334]

Гудзь Н.В.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
підприємницької діяльності
Тернопільський національний
економічний університет

Under the market economy, one of the most important indicators is financial results obtained from various types of enterprise activity. Profit growth from ordinary activities forms the financial basis for the expanded reproduction of the enterprise, satisfaction of the social and material needs of owners and employees. At the expense of profit, the obligations of the enterprise towards the budget, banks, and counterparties are fulfilled. However, unfortunately, the profit margin is a subjective value, which depends on the chosen method of its calculation.

The study examines the methodology for calculating financial results in accordance with the requirements of National Accounting Provisions (Standards) (NAP), International Accounting Standards (IAS), and Directive of the European Union (EU). The interpretation of costs, income, and financial results according to the requirements of domestic, international, and European legislation is presented. Analysis of national and international accounting standards indicates that there are differences between them. In definitions of the mentioned economic categories, common features are revealed and differences are pointed out. The publication also reveals a method of displaying and generating financial results in the financial statements. In the international practice, there are two approaches to building the profit and loss statement: 1) by nature of loss; 2) by function of loss. Comparison of these two methods allows revealing their advantages and disadvantages. Method choice depends on traditions, sectoral factors, and type of enterprise. Instead, national standards foresee the reflection of the cost of operating activities by the nature of the loss method. The method of calculating the financial result "by the nature of loss" did not find its application in Ukrainian practice. Although in the third section of form № 2, the sum of elements of operating expenses, which refer to all produced, and not just sold products, are reflected. The research conducted shows that it is appropriate to apply simultaneously two formats of the financial statement, both "based on loss nature" and "based on a loss function."

Key words: financial result, profit, International Financial Reporting Standards, EU Directive, financial statements.

Постановка проблеми. Підсумковим показником діяльності будь-якого підприємства за певний період часу є фінансовий результат. Позитивний фінансовий результат є основною метою суб'єктів

господарювання. Накопичення капіталу в умовах ринкового господарства створює необхідність постійного моніторингу фінансового результату, виразом якого є прибуток або збиток організації.

Прибуток є, з одного боку, абсолютним показником ефективного господарювання підприємства, джерелом ресурсів для інвестування коштів, формування спецфондів, а також сплати податків до бюджету. Проте, з іншого боку, є відносною величиною. На його розмір впливає обрана методика розрахунку, вибір якої залежить безпосередньо від нормативно-правового забезпечення, інтересів власників, менеджерів. Залежно від умов функціонування виникає необхідність у збільшенні розміру прибутку для підвищення інвестиційної привабливості підприємства чи зниження розміру досліджуваної величини, яка виступає базою оподаткування податком на прибуток.

Основними нормативними документами, які безпосередньо регулюють методику формування фінансових результатів, є Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку НП(С) БО, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) [1], Директива ЄС «Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній» [2]. Незважаючи на те, що МСФЗ слугували основою під час створення Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, все ж таки є розбіжності між НП(С)БО та МСФЗ. Тому питання впливу цих нормативних актів на методику формування фінансових результатів на вітчизняних підприємствах є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемам обчислення фінансових результатів діяльності підприємств, методиці відображення їх у поточному бухгалтерському обліку та фінансовій звітності присвячена значна кількість наукових праць і публікацій. Облік фінансових результатів розглядали у своїх дослідженнях такі вчені, як О.П. Атамас, І. Бланк, З.-М. Задорожний, Я. Крупка, В.О. Куслії, М.Р. Лучко, Л. Нападівська, О.П. Петрук, М.Є. Скрипник та інші. Я. Крупка визначає прибуток «як основне джерело формування фінансових ресурсів, які забезпечують розвиток підприємств» [3, с. 242–243]. З. Задорожний вказує, що «фінансовий результат є одним із показників не тільки фінансової та податкової, а й внутрішньогосподарської (управлінської) звітності і виступає об'єктом управлінського обліку» [4, с. 26].

Найбільш вагомий внесок у формування знань про методику визначення фінансових результатів у зарубіжних країнах зробили такі вітчизняні науковці, як С.Ф. Голов, М.Р. Лучко, М.В. Патарідзе-Вишинська, Р.В. Скалюк. Зазначені автори розглядали зарубіжний досвід формування фінансових результатів із різних аспектів. Так, наприклад, С.Ф. Голов вивчав проблеми реформування вітчизняної звітності та відображення в ній фінансових результатів відповідно до міжнародних стандартів. М.Р. Лучко, М.В. Патарідзе-Вишинська [5] вказують у своїх дослідженнях на розбіжності

трактування і формування фінансового результату у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Незважаючи на підвищену увагу з боку науковців, деякі аспекти формування фінансових результатів є не досить розкритими у вітчизняній літературі, а тому потребують подальшого вивчення та узагальнення.

Фінансовим результатом господарської діяльності підприємства може бути прибуток або збиток. Звичним для вітчизняних бухгалтерів є визначення прибутку, наведене в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [6]. Визначення збитку можна дати від супротивного: збиток – це перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Низка науковців намагаються дати своє синтетичне визначення прибутку. Узагальнивши трактування прибутку в літературі, М.В. Патарідзе-Вишинська подає таке його визначення: «Прибуток – це чистий дохід, який виражений у грошовій формі, суб'єкта господарської діяльності і характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності та являє собою різницю між усім доходом і пов'язаними з ними витратами» [5].

Т.І. Тесленко характеризує прибуток як якісний показник діяльності підприємства, який приводить до зростання (прибуток) або зменшення (збиток) власного капіталу [7].

Значною мірою методика розрахунку фінансових результатів залежить від вимог законодавства. Тому на вітчизняних підприємствах натепер можливі два варіанти:

1) підприємства, які становлять фінансову звітність за МСФЗ, керуються під час формування фінансових результатів положеннями МСФЗ;

2) решта підприємств після прийняття змін із 1.01.2018 р. до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» повинні застосовувати національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, приведені у відповідність із Директивою ЄС № 2013/34/ЄС.

Необхідно враховувати, що системи обліку (МСФЗ, Директива чи П(С)БО) можуть вплинути на показник прибутку підприємства. З 2015 р. оподаткування прибутку вітчизняних підприємств базується на бухгалтерському фінансовому результаті. Підприємства, чий річний дохід не перевищив 20 млн грн., використовують його як об'єкт оподаткування без коригувань. Інші підприємства зобов'язані коригувати бухгалтерський фінансовий результат за окремими статтями доходів і витрат на різниці. Якщо підприємство веде облік за МСФЗ у добровільному порядку, то воно не зобов'язане здійснювати облік за П(С)БО.

Постановка завдання. Доцільним є вивчення вимог директив ЄС щодо формування фінансо-

вих результатів, можливостей їх імплементації та необхідності внесення змін до Господарського кодексу України, Закону про бухгалтерський облік, Закону про аудиторську діяльність, Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Основними вітчизняними нормативно-правовими документами, що регулюють правильність визначення фінансових результатів, є: П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати» та частково НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [8].

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначається, що Національні стандарти бухгалтерського обліку не повинні суперечити міжнародним [9]. Порівнявши основні положення П(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід», можна помітити, що вони майже ідентичні.

Варто зазначити, що П(С)БО 15 не дає визначення поняття «дохід». Цю категорію трактує у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», у якому визначено дохід як збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або

зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу, за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників [6]. Згідно із МСБО 18 «Дохід» – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає у процесі звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу [8]. Тобто визначення поняття «дохід» за МСБО не враховує збільшення активів та зменшення зобов'язань, а лише розглядає зростання власного капіталу. А це може впливати на методичку облікового відображення господарських операцій. Отже, проаналізувавши відповідні стандарти, можна стверджувати, що, хоча П(С)БО і ґрунтується на М(С)БО, між ними є розбіжності. В МСБО 18 деякі терміни сформульовані точніше: не «дата балансу», а «кінець звітнього періоду», не «визначення витрат», а «оцінка витрат».

У НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» витрати визначаються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які приводять до змен-

Таблиця 1

Порівняння визначення доходів за П(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід»

Операція	П(С)БО 15	МСБО 18
Визначення	Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена	Дохід – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в процесі звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу
Дохід від продажу товарів має визнаватися в разі задоволення всіх наведених умов:	– покупець передані ризики й вигоди, пов'язані із правом власності на продукцію (товар, інший актив); – підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами); – сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена; – є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені	– суб'єкт господарювання передає покупцеві суттєві ризики і винагороди, пов'язані зі власністю на товар; – за суб'єктом господарювання не залишається ані подальша участь управлінського персоналу у формі, яка, як правило, пов'язана з володінням, ані ефективний контроль за проданими товарами; – суму доходу можна достовірно оцінити; – ймовірно, що до суб'єкта господарювання надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією; – витрати, які були або будуть понесені у зв'язку з операцією, можна достовірно оцінити
Надання послуг	Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається, виходячи зі ступеня завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат цієї операції. Результат операції з надання послуг може бути достовірно оцінений за наявності всіх наведених нижче умов: – можливості достовірної оцінки доходу; – ймовірності надходження економічних вигод від надання послуг; – можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання	Якщо результат операції, яка передбачає надання послуг, може бути попередньо оцінений достовірно, дохід, пов'язаний з операцією, має визнаватися шляхом посилення на той етап завершеності операції, який існує на кінець звітнього періоду. Результат операції може бути попередньо оцінений достовірно у разі задоволення всіх наведених далі умов: – можна достовірно оцінити суму доходу; – є ймовірність надходження до суб'єкта господарювання економічних вигід, пов'язаних з операцією; – можна достовірно оцінити ступінь завершеності операції на кінець

шення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок вилучення або розподілення власниками) [6].

Однак відповідно до Концептуальної основи складання і подання фінансових звітів (яка не є міжнародним стандартом бухгалтерського обліку), витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам [10]. Це означає, що національний та міжнародний підходи до оцінки та визначення витрат ідентичні. МСБО 1 «Подання фінансових звітів» рекомендує здійснювати класифікацію витрат за характером (наприклад, амортизація, придбання матеріалів, транспортні витрати, виплати працівникам, витрати на рекламу) або за функціями як частини «собівартості продажу» (наприклад, витрати на збут або адміністративну діяльність) [2]. Це відповідає класифікації витрат за економічними елементами та статтями калькуляції у вітчизняній практиці, що передбачено П(С)БО 16 «Витрати» [8].

Як видно, визначення за П(С)БО та МСБО мають майже однаковий зміст, але поняття витрат, наведене в національних стандартах, є деталізованішим.

Визнання витрат за національними стандартами загалом відповідає визнанню витрат за міжнародними стандартами. З економічного погляду витрати традиційно трактують як споживання ресурсів (товарно-матеріальних цінностей, основних засобів, грошових коштів) у процесі господарської діяльності підприємства, які охоплюють: собівартість реалізованої продукції, витрати на оплату праці, амортизаційні відрахування тощо. Окрім того, за МСБО до витрат належать збитки від інших операцій (продажу основних засобів) та подій (стихійного лиха), а також нереалізований збиток (наприклад, збиток від курсових різниць).

Витрати відображаються у Звіті про прибутки та збитки, коли є зменшення майбутніх економічних вигід, пов'язаних зі зменшенням активу або зі збільшенням зобов'язань, що може бути достовірно визначено. Тобто витрати визнають разом із виникненням зобов'язань (нарахування заробітної плати, комунальні платежі) або зі зменшенням активів (списання сировини і матеріалів, нарахування амортизації).

Підприємства відносять витрати на той період, у якому вони були фактично понесені (отримані). Слід також зауважити, що витрати й доходи, які виникають під час здійснення тієї самої операції, визнаються одночасно. Цей принцип трактують як відповідність доходів та витрат. Наприклад, матеріальні витрати, витрати на оплату праці, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати,

що формують собівартість продукції, визнають як витрати на момент отримання доходу від реалізації цієї продукції.

Буває, коли прямий зв'язок між витратами та доходами встановити проблематично. Наприклад, у разі, якщо надходження економічних вигід очікують упродовж декількох облікових періодів і важко встановити їхній зв'язок із доходом конкретного періоду, витрати визнаються у вигляді амортизації, систематичного та раціонального розподілу між відповідними звітними періодами.

Витрати слід відразу визнавати у Звіті про прибутки та збитки, якщо витрати не надають майбутніх економічних вигід; економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як актив балансу; виникають зобов'язання без визнання активу.

Отже, за МСФЗ витрати визнаються на основі безпосереднього зіставлення між понесеними витратами і прибутками за конкретними статтями доходів, що припускає одночасне визнання прибутків та витрат, що виникають безпосередньо і спільно від одних і тих самих операцій або інших подій. Згідно з П(С)БО 16 витрати визнаються у звітності в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які приводять до зменшення власного капіталу підприємства, на основі систематичного та раціонального їх розподілу протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.

Є два способи класифікації доходів та витрат, а саме метод характеру витрат та метод функції витрат.

За першого способу витрати об'єднують у звіті про прибутки та збитки згідно з їх характером (наприклад, амортизація, придбання матеріалів, транспортні витрати, заробітна плата, витрати на рекламу) та не перерозподіляють згідно з їх різноманітними функціями на підприємстві. Цей метод простий у застосуванні. Його використовують невеликі підприємства, оскільки немає потреби розподіляти операційні витрати відповідно до класифікації функцій.

Метод функції витрат або «собівартості реалізованої продукції» передбачає класифікую витрат відповідно до їхніх функцій як частину собівартості реалізації, збуту або адміністративної діяльності. Таке подання часто дає детальнішу інформацію користувачам, ніж класифікація витрат відповідно до їхнього характеру, але розподіл витрат за функціями може бути довільним і вимагати виваженого судження.

Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку передбачене самостійне обрання такої класифікації, яка найбільш достовірно відобразить елементи результатів діяльності підприємства. Тобто підприємства мають право обирати один із двох методів класифікації на свій розсуд.

Вибір методу залежить від традицій, галузевих чинників та характеру підприємства. Натомість національні стандарти передбачають відображення витрат від операційної діяльності за методом характеру витрат. Відображення витрат за їх характером є обов'язковим згідно з НП(С)БО 1 у розділі III форми 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», однак перелік економічних елементів є жорстко регламентованим і не дає можливості висвітлити галузеві особливості підприємства.

Фінансові результати відображають за кордоном у Звіті про прибутки і збитки, в Україні – у Звіті про фінансові результати.

Четверта Директива ЄС встановлює два формати Звіту про прибутки та збитки: 1. За характером витрат. 2. За функцією витрат.

Підприємства мають право вибрати один із форматів і повинні дотримуватися його впродовж фінансового року. Змінювати формат звіту в межах року дозволяється тільки тоді, якщо це дасть змогу підприємству достовірніше й об'єктивніше відображати прибутки та збитки.

В Україні згідно з НП(С)БО 1 побудова Звіту про фінансові результати також ґрунтується на класифікації витрат за їхніми функціями (табл. 2).

Варто зазначити, що зміст статей Звіту про прибутки і збитки та Звіту про фінансові результати майже тотожний і за своєю суттю відображає ідентичну інформацію. Отже, можна стверджувати про відповідність форми № 2, яку складають вітчизняні

підприємства, вимогам Директиви 34/2013 ЄС. З огляду на те, що звітність, складена відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України, враховує мінімальні вимоги до розкриття інформації у звітності, визначені Директивою 34/2013 ЄС, можна рекомендувати лише незначні коригування у вигляді додавання мінімальних приміток до річної фінансової звітності в межах імплементації вимог Директиви 34/2013 ЄС.

Метод розрахунку фінансового результату «за характером витрат» в українській практиці застосування не знайшов. Хоча у третьому розділі форми № 2 відображають суми елементів операційних витрат, які стосуються всієї виробленої, а не тільки реалізованої продукції.

На нашу думку, в Україні є доцільним застосування одночасно двох форматів звіту про фінансові результати, як «на основі характеру витрат», так і «на основі функції витрат».

Висновки з проведеного дослідження. На основі проведеного дослідження можна дійти висновку, що для підприємств можливі два варіанти визначення фінансових результатів: 1) підприємства, які складають фінансову звітність за МСФЗ, керуються під час формування фінансових результатів положеннями МСФЗ; решта підприємств повинні застосовувати національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, приведені у відповідність із Директивою ЄС № 2013/34/ЄС. Зважаючи на євроінтеграційні процеси, які

Таблиця 2

Порівняння Звіту про прибутки і збитки та Звіту про фінансові результати

Стаття звіту про прибутки і збитки згідно з Директивою 34/2013 ЄС	Стаття звіту про фінансові результати згідно з НСБО 1
1. Чистий оборот	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
2. Собівартість реалізованої продукції (в тому числі коригування вартості).	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
3. Валовий прибуток або збиток	Валовий прибуток або збиток
4. Витрати на реалізацію (в тому числі коригування вартості)	Витрати на збут
5. Адміністративні витрати (в тому числі коригування вартості).	Адміністративні витрати
6. Інші операційні витрати	Інші операційні витрати
7. Дохід від часток участі	Дохід від участі в капіталі
8. Дохід від інших інвестицій та позик, які є частиною основних засобів	Інші доходи
9. Інший відсотковий та подібний дохід	Інші фінансові доходи
10. Коригування вартості фінансових активів та інвестицій, утримуваних як поточні активи	Інші фінансові доходи Фінансові витрати
11. Інші відсоткові та подібні витрати	Фінансові витрати
12. Податок на прибуток або збиток	Витрати (дохід) з податку на прибуток
13. Прибуток або збиток після сплати податків	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування
14. Інші податки, не відображені у статтях 1-13	-
15. Прибуток або збиток за фінансовий рік	Чистий фінансовий результат: прибуток або збиток

відбуваються в Україні, доцільним є максимальне врахування вимог Директиви 2013/34/ЄС під час формування показника фінансового результату та побудови відповідної форми звітності. Запропонований нами компромісний варіант побудови Звіту про фінансові результати, який враховує принципи характеру витрат, розширює аналітичні можливості звітної форми № 2, дає змогу побачити елементи витрат, що стосуються реалізованої продукції, проаналізувати їх вплив на формування показника операційного прибутку (збитку), дає змогу наблизити методика розрахунку фінансового результату до вимог Єросоюзу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 26 червня 2013 року «Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній» / Європейський Союз. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_45877 (дата звернення: 15.02.2019)
2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності / International Accounting Standard Board (IASB). URL: https://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/mizhnarodni-standarti-bukhgalterskogo-obliku-ta-finansovoji-zvitnosti?app_id=24 (дата звернення: 15.02.2019)
3. Крупка Я.Д. Облік інвестицій : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2001. 302 с.
4. Задорожний З.В. Управлінський облік фінансових результатів у будівництві. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 12. С. 26–31.
5. Патарідзе-Вишинська М.В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід. *Економіка. Управління. Інновації*. 2010. № 10. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2010_2/10pmvvd.pdf (дата звернення: 18.02.2019).
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. Наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.help/law/73/> (дата звернення: 12.02.2019).
7. Тесленко Т.І., Конькова Н.В. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення. *Бізнесінформ*. 2013. № 4. С. 356–359.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку / Міністерство фінансів України. URL: <http://www.readbooks.com/book/5/184.html> (дата звернення: 12.02.2019).
9. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звіт-

ність в Україні» щодо удосконалення деяких положень / Презедент України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> (дата звернення: 12.02.2019).

10. Концептуальна основа фінансової звітності / ПМСБО. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (дата звернення: 12.02.2019).

REFERENCES:

1. Dyrektyva 2013/34/Yes Yevropeiskoho parlamentu ta Rady Yevropeiskoho Soiuzu vid 26 chervnia 2013 roku "Pro shchorichnu finansovu zvitnist, konsolidovanu finansovu zvitnist ta poviazani z nymy zvity pevnykh typiv kompanii". Available at: https://minjust.gov.ua/m/str_45877 (in Ukrainian) (accessed 15 February 2019).
2. Mizhnarodni standarty bukhgalterskogo obliku i finansovoji zvitnosti. Available at: https://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/mizhnarodni-standarti-bukhgalterskogo-obliku-ta-finansovoji-zvitnosti?app_id=24 (in Ukrainian) (accessed : 15 February 2019).
3. Krupka Ja.D. (2001) Oblik investytsij [Accounting for investments] Ternopilj : Ekonomichna dumka (in Ukrainian).
4. Zadorozhnyy Z.V. (2006) Upravlinsjkyj oblik finansovykh rezuljtativ u budivnyctvi [Management accounting of financial results in construction]. *Bukhgaltersjkyj oblik i audyt*, no 12, pp. 26 -31.
5. Pataridze-Vyshynska M.V. (2010) Vyznachennia ta oblik finansovoho rezultatu: vitchyznianyy i zarubizhnyy dosvid [Definition and accounting of financial result: domestic and foreign experience]. *Ekonomika. Upravlinnja. Innovaciji* [Economy. Management. Innovations] (electronic journal). Available at: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2010_2/10pmvvd.pdf (in Ukrainian) (accessed 18 February 2019).
6. Nacionaljne polozhennja (standart) bukhgalterskogo obliku 1 «Zaghaljni vymoghy do finansovoji zvitnosti», zatv. Nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy 07.02.2013 № 73. Available at: <https://zakon.help/law/73/> (accessed 12.02.2019).
7. Teslenko T. I., Konjkova N. V. (2013) Oblik finansovykh rezultativ: problemy ta shliakhy vdoskonalennia [Accounting for financial results: problems and ways to improve]. *Biznesinform*, no. 4, pp. 356-359.
8. Polozhennja (standarty) bukhgalterskogo obliku. Available at: <http://www.readbooks.com/book/5/184.html> (accessed 1 February 2019).
9. Zakon Ukrainy "Pro vnesennja zmin do Zakonu Ukrainy "Pro bukhgaltersjkyj oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini" shhodo udoskonalennja dejakykh polozhenj. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> (accessed 12 February 2019).
10. Konceptualjna osnova finansovoi zvitnosti. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (accessed 18 February 2019).

**CONCEPTUAL MODELS OF THE FORMULATION OF FINANCIAL RESULTS
IN ACCORDANCE WITH IFRS, EU DIRECTIVE, AND NATIONAL ACCOUNTING STANDARDS**

One of the most important indicators of enterprise activity is the financial result. Financial result of enterprise activity may be profit or loss. Profit is an absolute indicator of the enterprise operating efficiency, the source of funds for investment, the formation of special funds, as well as payments to the budget. However, on the other hand, it is a relative value. Its size is influenced by the chosen method of calculation, the choice of which depends directly on the regulatory and legal framework, the interests of owners, managers. Depending on conditions of functioning, the need appears to increase the size of the profit in order to improve the enterprise investment attractiveness or to reduce the size of the investigated amount, which serves as the basis for income tax.

The purpose of the study is to investigate the requirements of the EU directives on the formation of financial results, the possibilities for their implementation, and the need for amendments to the Commercial Code of Ukraine, the Law on Accounting, Law on Auditing, and the National Accounting Provisions (Standards).

In the paper, the methodology for calculating financial results in accordance with the requirements of National Accounting Provisions (Standards) (NAP), International Accounting Standards (IAS), and Directive of the European Union (EU) is studied. The interpretation of costs, income, and financial results according to the requirements of domestic, international, and European legislation is presented. In definitions of the mentioned economic categories, common features are revealed and differences are pointed out. Comparing the main provisions of NAP 15 Revenue and IAS 18 Revenue, it can be seen that they are almost identical. The definitions of NAP and IAS have almost the same meaning, but the concept of costs presented in national standards is more detailed.

The publication also reveals a method of displaying and generating financial results in the financial statements. In the international practice, there are two approaches to building the profit and loss statement: 1) by nature of loss; 2) by function of loss. Comparison of these two methods allows revealing their advantages and disadvantages. Method choice depends on traditions, sectoral factors, and type of enterprise. Instead, national standards foresee the reflection of the cost of operating activities by the nature of the loss method.

The method of calculating the financial result "by the nature of loss" did not find its application in Ukrainian practice. Although in the third section of form № 2, the sum of elements of operating expenses, which refer to all produced, and not just sold products, are reflected.

The method of the cost function or "cost of sales" involves the classification of costs in accordance with their functions as a part of the cost of sales, goods sold, or administrative activities. Such representation often provides more detailed information to users than the classification of costs according to their nature, but the distribution of costs by function can be arbitrary and require a well-judged opinion.

Although the calculation of the financial result by the cost function method based on the concept of sales is economically sound compared with the methodology for calculating it based on the indicator of output, in our opinion, when making financial statements, it is necessary to seek to maximize its analytical capabilities, increase the analysis reliability. Proceeding from this, we propose in the Report on Financial Results to submit also the indicator of the cost of sales (gross production), calculated on the basis of data on quantitative changes in the balance of finished products and selling prices.

The research conducted shows that it is appropriate to apply simultaneously two formats of the financial statement, both "based on loss nature" and "based on a loss function."